

Összefoglaló a kerekasztal-beszélgetésről

Az előadások utáni panelbeszélgetésen további kiállítóink vettek részt: Irina Zaitseva (Y. V. Nikulin „Cirkusz és Jótékonyosság” Közhasznú Alapítvány, Oroszország), Nargiz Tamabekkyzy (Kazah Állami Cirkuszmúzeum, Kazahsztán), Gilles Maignant (magángyűjtő, "CIRCUS PATRIMONIUM" Egyesület, Franciaország), Roberto Fazzini (magángyűjtő, Dorotea and Roberto Fazzini Cirkusztörténeti Archívum, nyomdász, Olaszország), valamint Joó Emese (a Magyar Cirkuszművészeti Múzeum, Könyvtár és Archívum vezetője).

A panelbeszélgetés moderátora, Schütz Brúnó a múzeumi közgyűjtemények és a magánkézben lévő gyűjtemények különbségei mellett a gyűjteménygyarapításról és a nemzetközi együttműködés szándékáról, lehetőségeiről kérdezte a résztvevőket.

Irina Zaitseva alapítványi keretben működő, a híres Nikulin-család relikviáit őrző gyűjteményüket mutatta be. Kiemelte a cirkuszművészettel kapcsolatos különböző programjaikat, illetve a nemzetközi ifjúsági táborok szervezését, amelyeken keresztül a cirkuszművészetet népszerűsítik, ily módon közelebb tudják hozni Nikulin örökségét a fiatalokhoz. Egy olyan helynek érzik a hiányát, ahol a gyűjteményüket teljes gazdagságában tudják bemutatni. Nemzetközi együttműködések vonatkozásában szeretnék külföldön is nagyobb mértékben ismertté tenni Y.V. Nikulin munkásságát.

Nargiz Tamabekkyzy szerint a cirkuszművészetben minden egykor „élőnek” számított tárgy nagy muzeológiai jelentőséggel bír. 2016 óta csaknem 500 tételes állományra tett szert az általa vezetett Kazah Cirkuszmúzeum, amellyel kapcsolatban azonban elsősorban a jól felszerelt kiállítóter hiányát nevezte meg fontos kihívásnak. Köszönetét fejezte ki a XV. Nemzetközi Cirkuszfesztiválon, a kiállításon és a konferencián való részvételi lehetőségét illetően. Szívesen veszik a továbbiakban is a hasonló tapasztalatcserét.

Gilles Maignant magángyűjteménye több mint 40 éve alapult, és mára már több mint 350 cirkuszi kosztümöt tartalmaz az 1900-as évektől kezdődően. A gyűjteménygyarapításra vonatkozó válaszát összekötötte a nemzetközi együttműködések lehetőségével, ugyanis a kulturális és történeti diverzitás növelésében látja a gyarapodás módját. Mivel ennek a régióknak a cirkuszművészete még kevésbé hozzáférhető számára, ezért felhívást intézett a közép-európai cirkuszművészek és muzeológusok felé, hogy állományát a közép-kelet-európai cirkuszok felajánlásaival is gazdagíthassa, és azokat elhelyezze saját gyűjteményében. Az együttműködés bizonyítékát látja a jelen kiállítás létrehozásában, és reméli, hogy a következő cirkuszfesztivál alkalmával még nagyobb teret tudnak betölteni cirkuszművészeti tárgyakkal, melyhez már most felajánlott néhányat, pl. egy 50 m²-es cirkuszi makettet és egy 1900-as évekből való kosztümöt.

Roberto Fazzini saját gyűjteményének építését 50 évvel ezelőtt kezdte, amely immár 26 000 darab plakátot számlál. Kiemelte azt a tényt, hogy idén Modena központjában egy fantasztikus helyszínen kb. 150 nm-en meg tudták nyitni az olasz nemzeti cirkuszművészeti múzeumot. A kérdésekre válaszolva elmondta, hogy bár gyűjteménye a világ minden tájáról tartalmaz darabokat, személyesen mégis az olasz cirkuszi plakátokat tartja a legszebbnek, legértékesebbnek. A nemzetközi együttműködésnek azt a módját támogatja, hogy külföldi kiállításokra saját gyűjteményi darabjaiból küld.

Joó Emese kiemelte, hogy a magyar cirkuszmúzeum, mint közintézmény erőssége az a tudományos módszertan, amelynek lényege a terepmunka, a résztvevő megfigyelés. Mindösszesen 4,5 éve indult el a magyar cirkuszi örökség hiánypótló gyűjtése, korábban a magyar közgyűjteményekben nem, vagy minimális mértékben szerepeltek cirkuszi műtárgyak. Nem a régi tárgyak gyűjtése az elsődleges cél, hanem a tárgyakhoz kötődő és a tárgyakon keresztül bemutatatható személyes, emberi történetek.

Fontosnak tartja egy állandó kiállítási helyszín meglétét, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy lényeges tisztázni a köznyelvben megjelenő félreértést: a kiállítás nem egyenlő a múzeummal! A múzeum egy gyűjteményen alapuló tudományos kutatóintézet, míg a jelen (*Csodálatos cirkuszvilág*) nemzetközi kiállítás magyar anyagában a múzeumban található 40 000 darabos műtárgy-gyűjteményből csupán néhány tucat válogatott műtárgy látható. A kiállítás célja a magyar artistaközösség megerősítése, hogy lássák, egy nemzeti közintézményben mire van szükség az ő örökségük megőrzéséhez és bemutatásához.

A gyűjteménygyarapításra reflektálva elutasította Gilles Maignant felhívását: „én leszek az első, aki nemet mondok [...] Nem szeretném a magyar cirkusztörténeti anyagot külföldön látni.” Szerinte olyan együttműködések vezethetnek előre, amelyek elsősorban egy jól kidolgozott tudományos módszertanon alapulnak, amellyel minden gyűjtő és kutató képes feltárni és bemutatni saját nemzete cirkuszművészetét.

Schütz Brúnó